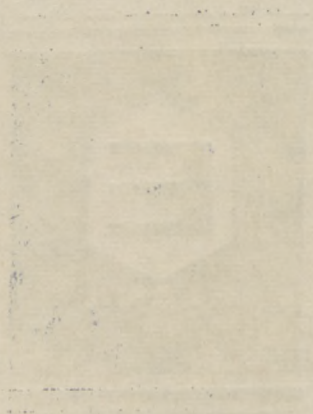

XI-9

1873

5

Historia Zakładu

Wzrost liczby ludności w świecie jak również w Polsce pociąga za sobą wzrost zapotrzebowania na artykuły nie tylko rolnicze ale i przemysłowe. Przemysł zaczyna coraz bardziej odczuwać brak dostatecznej ilości surowców naturalnych. W zaspokojeniu tych potrzeb olbrzymi udział zdobywa chemia wyposażona w zdobycze najnowszych technologii. Substytuty chemiczne surowców naturalnych zwłaszcza dla przemysłu włókienniczego w naszych warunkach mają zasadnicze znaczenie i korzystnie wpływają na kształtowanie się bilansów handlowych.

W tak sprzyjającej atmosferze i dużej dynamice rozwoju przemysłu chemicznego zapada decyzja budowy Zakładów włókien poliestrowych w Toruniu, których lokalizację przesądzały między innymi nadwyżka siły roboczej oraz zaplecze naukowo-techniczne (Uniwersytet Mikołaja Kopernika — szkoły techniczne średnie).

W grudniu 1963 roku uzyskujemy pierwsze kilogramy włókna ciętego zwanego „Elaną” w oparciu o licencję angielskiej firmy Imperial Chemical Industries.

W pierwszym roku produkcja elany wynosiła 3.025 ton. W miarę oddawania do użytku nowych obiektów produkcyjnych rosła wielkość i urozmaicał się asortyment produkcji włókna. Tak więc po oddaniu w lipcu 1967 roku dwóch ciągów produkcyjnych jedwabiu poliestrowego „torlenu”, rozpoczęto produkcję tego poszukiwanego na rynku rodzaju włókna i jeszcze w tym samym roku kraj otrzymał pierwsze 300 ton.

Intensywny rozwój zakładu obrazuje zestawienie wielkości produkcji włókna w poszczególnych latach:

<i>lata</i>	<i>elana</i>	<i>torlen</i>
1967	11.280	314
1968	13.852	1.649
1969	15.765	2.579
1970	16.062	4.053
1971	18.635	5.900
1972	19.619	6.780

Włókno poliestrowe jest produktem syntezy pochodnych ropy naftowej. Podstawowym surowcem jest ester metylowy kwasu tereftalowego zwanego w skrócie DMT. Duży przyrost produkcji wiązał się z koniecznością zabezpieczenia odpowiedniej ilości tego surowca.

W związku z tą sytuacją w grudniu 1966 podjęta została uchwała o budowie Wytwórni DMT. Budowę rozpoczęto w 1967 roku w oparciu o licencję firmy Krupp-Witten (NRF).

Wytwórnia ta o zdolności produkcyjnej 15 tys. ton DMT rocznie rozpoczęła produkcję z początkiem 1971 roku.

Uwolniło to zakład od kosztownego i kłopotliwego importu surowca i stworzyło podstawy do dalszego wzrostu produkcji.

Zastosowanie włókien poliestrowych

Włókno poliestrowe ze względu na wyjątkowo korzystne właściwości użytkowe znajduje szerokie zastosowanie.

I tak, włókna ciągłe stosowane są do wyrobu dzianin i tkanin (bluzki, krawaty, bielizna, koszule męskie, skarpety, swetry). Używa się ich także do wyrobu nici do szycia, firan, protez, naczyń krwionośnych, materiałów namiotowych, pasów napędowych, przenośników taśmowych, odzieży ochronnej, a także materiałów filtracyjnych, węży p.poż. kordów oponowych.

Włókno cięte stosuje się w postaci czystej oraz w mieszankach z włóknami naturalnymi i sztucznymi. I tak, do wyrobu materiałów odzieżowych, bielizny, materiałów przeciwdeszczowych,

dekoracyjnych, obiciowych, a także do wyrobu dywanów i skór syntetycznych, materiałów filtracyjnych.

Na uwagę zasługują włókna ciągłe teksturowane z uwagi na ich przyjemny wygląd, dużą ciepłochłonność i lekkość.

Polimer poliestrowy jest znakomitym surowcem do wytwarzania folii, która dzięki swoim właściwościom ma zastosowanie w przemyśle elektro-technicznym i radioelektronice.

Rozwój Zakładu

(II. Rozbudowa)

Z uwagi na zapotrzebowanie rynkowe i atrakcyjność wyrobów z włókien poliestrowych podjęta została decyzja dalszej rozbudowy wytwórni włókien poliestrowych pod nazwą II rozbudowa ZWS „Elana”.

Rozbudowa obejmuje lata 1971—1976. Założenia techniczno-ekonomiczne II rozbudowy przewidują przyrost produkcji w roku 1976:

— włókna cięte	— 150%
— włókna ciągłe	— 230%
— DMT	— 400%

Zakres inwestycji przewiduje:

- intensyfikację istniejącego parku maszynowego
- budowę nowych hal produkcyjnych
- budowę nowych obiektów energetycznych i ujęcia wody dla miasta Torunia i Inowrocławia.

W budowie Zakładu zaangażowanych jest około 30 różnych przedsiębiorstw wykonawczych. Przedsięwzięcie realizowane jest systemem Generalnego Realizatora Inwestycji przez Biuro Projektów PWS w Łodzi.

Zgodnie z umową pomiędzy GRI, a inwestorem ZWS „Elana” będą przeprowadzały szkolenie załogi, uczestniczyły w próbach

kompleksowych oraz będą przeprowadzały rozruchy technologiczne instalacji i urządzeń. Ambicją załogi jest dążenie do skrócenia cyklu rozruchu technologicznego oraz skrócenie okresów dochodzenia do pełnej zdolności produkcyjnej.

Zgodnie z wytycznymi rozwoju branży planowana jest III rozbudowa ZWS „Elana”, w której założono przyrost zdolności produkcyjnej o 20 tys. ton włókna ciągłego. Czas trwania rozbudowy 1975—1980 r.

Intensyfikacje

Zapotrzebowanie rynku na włókna poliestrowe stale wzrasta, w oparciu o ten argument zakupiono w ICI nową licencję na rozbudowę i modernizację Wydziału Chemicznego oraz Wydziału Włókien Ciętych. Podzielona na dwa etapy intensyfikacja Wydziału Chemicznego winna dać w pierwszym etapie docelowym zwiększenie produkcji o około 20% w skali rocznej.

Drugi etap dotyczący głównie zagadnień technologicznych zwiększy produkcję o dalsze 20%. Modyfikacja istniejących urządzeń oraz uruchomienie nowych ciągów produkcyjnych na Wydziale Włókien Ciętych pozwoli na zwiększenie produkcji włókna w roku 1975 w stosunku do roku ubiegłego o 130%. Obok efektów ilościowych polepszy się, z uwagi na zmiany technologiczne, jakość produkowanych włókien, co jest bardzo istotne dla naszych odbiorców, którzy będą mogli produkować większe ilości i lepszej jakości tkaniny i dzianiny. Należy dodać, że nowa licencja zawiera również technologię wytwarzania nowego, dotychczas u nas nie produkowanego — włókna wysokowytrzymałego, przeznaczonego do wyrobu nici i tkanin technicznych.

Export

Należy pamiętać, że głównym zadaniem jest zaspokojenie potrzeb przemysłu krajowego, jednakże interes gospodarki narodowej wymaga, aby jak największe ilości włókna mogły być wyeksportowane. Polskie włókno poliestrowe znane już jest i przerabiane przede wszystkim w Anglii, Jugosławii, Szwecji, Francji, Szwajcarii i na Węgrzech.

Już w 1967 r. wyeksportowaliśmy 2350 ton włókna. Rok bieżący zamknie się cyfrą około 2.800 ton. W okresie III rozbudowy (lata 1980) przewidujemy wyekspediować poza granice Polski około 18 tys. ton włókna.

Postęp techniczny

Produkowane w naszych Zakładach włókna cięte „Elana” i ciągle „Torlen” osiągnęły pod względem jakości średni standard europejski. Ambicją naszą jest, poza dalszą poprawą jakości aktualnie produkowanych włókien, rozszerzenie asortymentowe produkcji w celu pełniejszego zaspokojenia wzrastających wymagań odbiorców. Opracowujemy zatem, a następnie wdrażamy do produkcji nowe rodzaje włókien. Chcemy wywrzeć istotny wpływ na poprawę użytkową dotychczas produkowanych wyrobów oraz na dalsze i pełniejsze zastąpienie deficytowych, importowanych surowców naturalnych jak wełna, bawełna, jedwab itp.

Najbardziej atrakcyjnymi, w odczuciu użytkownika będą następujące pozycje przewidzianych do wdrożenia technologii:

- włókna profilowane
- włókna barwione na różne kolory
- włókna o zwiększonej grubości
- włókna ciągle techniczne (wysokowytrzymałe)

W powyższym zakresie bardzo istotnym było wdrożenie do pro-

dukcji włókien profilowanych z tzw. „lumenem”, posiadających szereg cennych zalet:

- lepszą izolację termiczną
- możliwość otrzymywania efektów świetlnych w gotowych wyrobach
- mniejszą skłonność do pillingu
- większą puszystość przędzy

Jednocześnie dzięki włóknom o zwiększonej grubości nasz przemysł dekoracyjny będzie mógł produkować wzorzyste i elastyczne dywany o zwiększonym czasie użytkowania i komforcie. Jeżeli chodzi o włókna techniczne, to znajdują one coraz szersze zastosowanie zarówno w świecie, jak i w kraju dzięki swoim zaletom tj. bardzo dużej wytrzymałości, odporności na działanie czynników chemicznych, wilgoci, bakterii, światła i temperatury. Zalety powyższe powodują, że techniczne włókna poliestrowe stają się niezastąpione przy takich wyrobach, jak: liny okrętowe, sieci rybackie, pasy transmisyjne i transporterowe, węże strażackie, samochodowe pasy bezpieczeństwa, a także w produkcji różnego rodzaju tkanin technicznych.

Tak więc, w wyniku obecnie prowadzonych prac przez zaplecze badawczo-technologiczne ZWS „Elana”, potrzeby naszych odbiorców będą mogły być pełniej zaspokojone przez pojawienie się na rynku atrakcyjnych, trwałych i w porównaniu do importowanych, tańszych wyrobów.

Sprawy socjalno-bytowe

Równoległe z budową zakładów realizowano inwestycje socjalno-bytowe. W wyniku tego obecnie Zakłady dysponują następującymi obiektami socjalnymi:

- osiedle zakładowe obejmujące osiem bloków mieszkalnych, w tym 1 wieżowiec 10 p.
- hotel robotniczy na 100 miejsc

- stołówka zakładowa
- dwa ośrodki wypoczynkowe na 400 miejsc, w tym jeden nad morzem (290 miejsc)
- dwa przedszkola zakładowe na 260 miejsc
- ośrodek kolonijny w Wejherowie dla 350 dzieci
- zakład lecznictwa zapobiegawczego sprawujący opiekę nad całą załogą.

Program rozbudowy na lata 1972—76 przewiduje budowę

- trzeciego przedszkola dla 120 dzieci
- żłobka dla 80 dzieci
- ośrodka wczasów niedzielnych
- hali sportowej z basenem kąpielowym krytym
- stołówki zakładowej
- hotelu robotniczego
- Domu Chemika

oraz rozbudowę istniejącej bazy wypoczynkowej.

W tym celu należy przedsięwziąć następujące działania:

- 1. Wykonanie projektu regulacji terenów objętych regulacją.
- 2. Wykonanie prac ziemnych i budowlanych w celu wykonania regulacji.
- 3. Wykonanie prac w celu wykonania regulacji.
- 4. Wykonanie prac w celu wykonania regulacji.

W tym celu należy przedsięwziąć następujące działania:

- 1. Wykonanie projektu regulacji terenów objętych regulacją.
- 2. Wykonanie prac ziemnych i budowlanych w celu wykonania regulacji.
- 3. Wykonanie prac w celu wykonania regulacji.
- 4. Wykonanie prac w celu wykonania regulacji.

Sprawy socjamo-bytowe

W tym celu należy przedsięwziąć następujące działania:

- 1. Wykonanie projektu regulacji terenów objętych regulacją.
- 2. Wykonanie prac ziemnych i budowlanych w celu wykonania regulacji.
- 3. Wykonanie prac w celu wykonania regulacji.
- 4. Wykonanie prac w celu wykonania regulacji.

W tym celu należy przedsięwziąć następujące działania:

- 1. Wykonanie projektu regulacji terenów objętych regulacją.
- 2. Wykonanie prac ziemnych i budowlanych w celu wykonania regulacji.
- 3. Wykonanie prac w celu wykonania regulacji.
- 4. Wykonanie prac w celu wykonania regulacji.

